

Nr 72.

Av herr **Mannerskantz**, i anledning av *Kungl. Maj:ts framställning om anslag till arrendeegnehemsfonden*.

I kapitalbudgeten, nionde huvudtiteln, i årets statsverksproposition äro under punkterna 28 och 29 upptagna anslag till Jordfonden kr. 1,000,000 och till Arrendeegnehemsfonden kr. 500,000, vilket innebär en nedsättning emot anslagen för innevarande budgetår med för vardera fonden 1,000,000 kronor. Egnahemsstyrelsen hade föreslagit oförändrade anslag.

I skrivelse av den 26 augusti 1941 har besparingsberedningen efter en utförlig motivering föreslagit att arrendeegnehemsverksamheten under nuvarande statsfinansiella situation och med hänsyn till den på grund av de höga byggnadskostnaderna mycket låga förräntningen tills vidare i sin helhet nedläggas. Föredragande statsrådet uttalar, att denna verksamhet bör fortsätta även under nu rådande kristid, men i begränsad omfattning. Egnahemsstyrelsen har i sitt utlåtande över beredningens skrivelse bl. a. anfört att »mot vad beredningen uttalat rörande arrendeegnehemsverksamhetens ekonomiska innebörd är i stort sett intet att erinra.» Detta innebär i själva verket att, om även hänsyn toges till att vid förräntningens beräkning hittills någon avskrivning å det nedlagda kapitalet icke ansetts böra ifrågakomma, för de lägenheter som iordningställts under senaste åren *ingen som helst verklig arkastning erhållits*.

Jag vill icke bestrida, att ifrågavarande verksamhet i vissa fall haft tämligen god social verkan, men bekant är även att så icke alltid varit fallet. Befogad kritik har i många fall förekommit emot förhållandena på vissa av lägenheterna och någon större säkerhet för att fullt lämpliga personer skola kunna erhållas som arrendatorer torde icke kunna givas.

Om denna som försöksverksamhet alltjämt betecknade rörelse givit synnerligen goda och ensartade resultat, kunde en statlig insats som ej giver någon som helst förräntning måhända vara motiverad även under nu rådande förhållanden i begränsad omfattning. Den sociala betydelsen måste dock, som egnahemsstyrelsen själv framhåller, förringas av att ett så obetydligt antal arrendeegnahem i förhållande till antalet jordbruk i landet kan komma till stånd.

Jag instämmer i vad statskontoret yttrar, att verksamheten icke blott får bedömas ur ekonomisk synvinkel utan att en avvägning bör ske mellan de ekonomiska och sociala synpunkterna. Liksom statskontoret måste jag emellertid anse, att läget *just nu* är sådant, att en förutsättning för verksamhetens fortsatta bedrivande bör vara att kostnaderna väsentligt nedbringas.

Detta torde näppeligen vara att förvänta under det budgetår, varom fråga är. Skulle dock mot förmodan så ske, torde möjlighet finnas att med ännu icke förbrukade, förut reserverade medel kunna i icke allt för obetydlig utsträckning bedriva verksamheten. Den 1 juli i år fanns nämligen i arrendeegnehemsfonden en kontant behållning av omkring 870,000 kronor, vartill kommer anslaget för innevarande budgetår, som icke lämpligen bör under året helt förbrukas.

Jag har intet att erinra emot, att befintliga reservationer disponeras för fullbordande av företag vars planläggning och förberedande åtgärder hunnit så långt, att avsevärda olägenheter skulle uppstå, om de ej finge fullföljas, men jag anser det icke försvarligt att i nuvarande statsfinansiella läge investera ytterligare kapital.

Denna fråga bör ånyo upptagas sedan frågan om byggnadskostnadernas på landsbygden förbilligande erhållit en acceptabel lösning.

Vad egnahemsstyrelsen och föredragande statsrådet yttrar om upplåtandet av färdiga ställen till arrendeegnahem kan jag icke anse innebära någon motivering för fortsatt kapitalinvestering, enär enligt vad jag inhämtat det här rör sig om mycket sällsynta undantagsfall, som icke kunna tillmätas någon social betydelse.

På här ovan anförda skäl får jag hemställa,

att riksdagen måtte avslå framställningen om anvisande av anslag till arrendeegnehemsfonden för budgetåret 1942/43.

Stockholm den 22 januari 1942.

Axel Mannerskantz.
